

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Στεφάνου
Τηλέφωνο: 213151.6056
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ.Πρωτ.: 964 Α

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
Αθήνα

ΚΟΙΝ.:
Γραμματεία Υφυπουργού
Εργασίας & Κοινωνικής
Ασφάλισης (Τομέας Κοινωνικής
Ασφάλισης)/Πολιτική
Γραμματεία

ΘΕΜΑ: «Υπηρεσιακά, οικονομικά, ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ζητήματα εν ενεργεία και αποστράτων Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας Κρήτης».

ΣΧΕΤ.: Η αριθ. πρωτ.250/31-10-2024 Αναφορά.

Σε απάντηση της παραπάνω Αναφοράς, με την οποία κατατέθηκε στη Βουλή από το βουλευτή κ. Κωνσταντίνο Κεφαλογιάννη το από 26-10-2024 Κοινό Υπόμνημα Σωματείων εν Ενεργεία και Αποστρατεία Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας Περιφέρειας Κρήτης και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου μας ως προς τα αιτήματα των συνταξιούχων αποστράτων, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Αύξηση συντάξεων.

Με την παρ. 4α του άρθρου 14 του ν. 4387/2016 (Α' 85), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4670/2020 (Α 43), προβλέπεται ότι από την 1.1.2023 το συνολικό ποσό της κύριας σύνταξης αυξάνεται κατ' έτος, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με βάση συντελεστή που προκύπτει από το άθροισμα του ετήσιου ποσοστού μεταβολής του ΑΕΠ συν το ποσοστό μεταβολής του μέσου ετήσιου γενικού δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους διαιρούμενου διά του δύο (2) και δεν υπερβαίνει το ποσοστό μεταβολής του μέσου Ετήσιου Γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

Κατ' εφαρμογή της ως άνω ρύθμισης, για πρώτη φορά μετά από 12 χρόνια, δόθηκαν για δύο συναπτά έτη μόνιμες αυξήσεις στις συντάξεις. Συγκεκριμένα,

εκδόθηκαν α) η αριθ. πρωτ. 126331/28.12.2022 ΚΥΑ (Β' 6949) με την οποία καθορίστηκε από **01.01.2023** το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2022, το οποίο ανέρχεται σε επτά και εβδομήντα πέντε εκατοστά επί τοις εκατό (**7,75%**) και β) η αριθ. πρωτ.Φ. 11321/οικ.104985/4.12.2023 ΚΥΑ (Β' 6856) με την οποία καθορίστηκε από **01.01.2024** το ποσοστό αύξησης των κύριων συντάξεων που χορηγούνται από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. με έναρξη καταβολής μέχρι και 31/12/2023, το οποίο ανέρχεται σε τρία επί τοις εκατό (**3%**).

Τέλος, με την υπ' αρ. 53457/12.12.2024 ΚΥΑ (Β' 6865), οι κύριες συντάξεις με έναρξη καταβολής μέχρι και την 31.12.2024 αυξάνονται από 01.01.2025 κατά ποσοστό δύο και σαράντα εκατοστά επί τοις εκατό (**2,4%**).

1Α. Προσωπική διαφορά

Με τα άρθρα 7, 8 & 28 του ν.4387/2016 θεσπίστηκε από 13.5.2016 νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που καταβάλλονται από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ). Περαιτέρω, βάσει των άρθρων 14 και 33 του ίδιου νόμου και των με αρ. πρωτ. οικ. 26083/887/2016 (Β' 1605) και Φ.11221/οικ.10772/382/9.3.2021 (Β' 1082) ΥΑ, από 1.1.2019 επανυπολογίσθηκαν οι καταβαλλόμενες ή καταβλητέες κατά την 12.5.2016 κύριες συντάξεις, στο πλαίσιο εφαρμογής των ενιαίων κανόνων του e-ΕΦΚΑ.

Για την προστασία των συντάξεων αυτών, σύμφωνα με την παρ. 2β του άρθρου 14 του ν. 4387/2016, αν το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον επανυπολογισμό τους σύμφωνα με την παρ. 1, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει σύμφωνα με την παρ. 4 του εν λόγω άρθρου, δηλαδή με την ετήσια αύξηση των συντάξεων.

Επιπλέον, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου, οι κύριες συντάξεις που έχουν απονεμηθεί ή εκκρεμεί η απονομή τους πριν την έναρξη ισχύος του και έχουν επανυπολογισθεί σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 υπολογίζονται εκ νέου από 1.10.2019 κατά τα ποσοστά αναπλήρωσης του πίνακα 2 της παρ. 5 του άρθρου 8 του ίδιου νόμου. Εάν από την ίδια ημερομηνία το καταβαλλόμενο ποσό των συντάξεων είναι μεγαλύτερο εκείνου που προκύπτει από τον υπολογισμό τους σύμφωνα με τον πίνακα αυτόν, το επιπλέον ποσό εξακολουθεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, συμψηφιζόμενο κατ' έτος και μέχρι την πλήρη εξάλειψή του, με την εκάστοτε αναπροσαρμογή των συντάξεων, όπως αυτή προκύπτει κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020.

Συνεπώς, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δεν αποκλείει την θετική αναπροσαρμογή (αύξηση) των συντάξεων όσων συνταξιούχων διατηρούν θετική προσωπική διαφορά μελλοντικά αλλά θέτει ως προϋπόθεση η προσωπική αυτή διαφορά να έχει προηγουμένως μηδενιστεί μέσω του συμψηφισμού της με τις προβλεπόμενες στην

παρ. 4α του άρθρου 25 του ν. 4670/2020 αναπροσαρμογές/αυξήσεις των συντάξεων, διότι:

α. αφενός, με το ν. 4387/2016 θεσπίστηκε ένας νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που οδηγεί σε μείωση των εφεξής καταβαλλομένων συντάξεων σε σχέση με το προϊσχύον σύστημα, για την συγκράτηση της συνταξιοδοτικής δαπάνης και την ενίσχυση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού και συνταξιοδοτικού συστήματος. Συνεπώς, όσοι καθίστανται συνταξιούχοι από τις 13.5.2016 και μετά βρίσκονται σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με τους ήδη συνταξιούχους κατά τον χρόνο αυτό, των οποίων οι συντάξεις υπολογίστηκαν με διατάξεις προγενέστερες του ν. 4387/2016, και

β. αφετέρου, η θετική προσωπική διαφορά διατηρήθηκε και συνέχισε να καταβάλλεται και μετά την 1.1.2019, με αποτέλεσμα οι διατηρούντες θετική προσωπική διαφορά παλαιοί συνταξιούχοι να βρίσκονται σε ευμενέστερη θέση σε σχέση με τους μετά το ν.4387/2016 συνταξιούχους ακόμη και στις περιπτώσεις που έχουν τα ίδια ασφαλιστικά δεδομένα (έτη ασφάλισης και συντάξιμες αποδοχές).

Ως αποτέλεσμα των αυξήσεων στις συντάξεις που χορηγήθηκαν τα δύο προηγούμενα έτη, σύμφωνα με στοιχεία του e-ΕΦΚΑ, ο αριθμός των συντάξεων με προσωπική διαφορά μειώθηκε μεταξύ Σεπτεμβρίου 2021 και Φεβρουαρίου 2024 από περίπου 1.230.000 σε 770.000.

1Β.Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ).

Σύμφωνα με το άρθρο 149 του ν. 3655/2008 (Α'58), συστάθηκε το Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ), με σκοπό την συγκέντρωση αποθεματικών για τη χρηματοδότηση των κλάδων σύνταξης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (ΦΚΑ), από 1.1.2019 και εφεξής για τη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών. Ειδικότερα, με την παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 3863/2010 (Α' 115) θεσπίστηκε από 1.8.2010 η Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ), η οποία τηρείται σε λογαριασμό με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (ΑΚΑΓΕ)» και παρακρατείται μηνιαία κατά την καταβολή της σύνταξης από τις συντάξεις κύριας ασφάλισης των συνταξιούχων του Δημοσίου, ΝΑΤ και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.) αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης. Από την εν λόγω παρακράτηση εξαιρούνται όσοι ρητά ορίζονται με την περίπτωση γ' της παρ. 3 του ως άνω άρθρου.

Με τις διατάξεις των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 13 του άρθρου 44 του ν. 3986/2011 (Α'152) θεσπίστηκε από 1.9.2011 η Ειδική Εισφορά Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης, η οποία τηρείται σε λογαριασμό με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο ΑΚΑΓΕ και παρακρατείται μηνιαία κατά την καταβολή της σύνταξης των συνταξιούχων των φορέων επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας όλων των Υπουργείων καθώς και των ΝΠΔ τα οποία χορηγούν επικουρικές συντάξεις βάσει ασφάλισης η οποία έχει χωρήσει σε υποκατάσταση υποχρεωτικής ασφάλισης σε ΦΚΑ. Οι περιπτώσεις εξαιρέσεις της παρακράτησης της ως άνω ειδικής εισφοράς ορίζονται ρητά με την περίπτωση δ της παρ. 13 του ως άνω άρθρου.

Με τις αποφάσεις Ολ. ΕλΣυν 244/2017, 504/2021 και 1477/2021 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες εκδόθηκαν σύμφωνα με τη διαδικασία του

άρθρου 108Α του π.δ. 1225/1981 (πρότυπη δίκη μετά από προδικαστικά ερωτήματα), κρίθηκε ότι η παρακράτηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (Ε.Α.Σ.) υπέρ του ΑΚΑΓΕ από τις κύριες συντάξεις του Δημοσίου, των άρθρων του ν. 3863/2010, 44 παρ. 10 του ν. 3986/2011 και 2 παρ. 13 του ν. 4002/2011 για το διάστημα μέχρι 31.12.2018 αντίκειται στην αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου και της ισότητας στα δημόσια βάρη (άρθρα 4 παρ. 1 και 5 και 25 παρ. 4 Συντ.), καθώς και στην αρχή της αναλογικότητας (άρθρο 25 παρ. 1 Συντ.), ενώ από 1/1/2019 και εφεξής δεν είναι αντίθετη προς τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1 και 5 και 25 παρ. 1 και 4 Συντ. και στις από αυτά απορρέουσες αρχές.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας (βλ. Ολ. ΣτΕ 2287 και 2290/2015– ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ) έχει επανειλημμένως κρίνει ότι οι περικοπές συντάξεων (κύριων ιδιωτικού τομέα και επικουρικών), που επιβλήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 3863/2010, την εν συνεχεία αναπροσαρμογή και την συμπλήρωση της εισφοράς αυτής, καθώς και την επέκτασή της στην επικουρική ασφάλιση (άρθρο 44 παρ. 10 - 13 του ν. 3986/2011), είναι συμβατές με τις συνταγματικές προβλέψεις.

Ως προς τους λόγους παρακράτησης του ΑΚΑΓΕ, παραθέτουμε τα κάτωθι αποσπάσματα από την **Ολ. ΕλΣυν. 1477/2021**: «**62.** Η Εισφορά Αλληλεγγύης Συνταξιούχων θεσπίστηκε στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του συνταξιοδοτικού συστήματος που επιχειρήθηκε με το ν. 3863/2010, προς τον σκοπό της μείωσης της συνταξιοδοτικής δαπάνης και της τιθάσευσης του έως τότε «άμετρα» διογκούμενου «ταμειακού ανοίγματος» του συστήματος αυτού, το βάρος του οποίου καλείται να επωμισθεί το Δημόσιο. Επρόκειτο δε για ειδικού προορισμού επιβάρυνση, ώστε η έλλειψη διαθέσιμων κρατικών πόρων για τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων των συνταξιοδοτικών φορέων να υποκατασταθεί από «τη συμβολή των συνταξιούχων από ένα επίπεδο σύνταξης και άνω, στην αντιμετώπιση των τρεχουσών οικονομικών δυσχερειών», χαρακτήρα τον οποίον διατήρησε, ύστερα από την επέκταση του αρχικού ορίζοντα του ως άνω προορισμού της με τν. 4325/2015, έως τις 31.12.2018, χωρίς, κατά τα γεγνημένα δεκτά με την 244/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, ο χαρακτήρας αυτός ουσιωδώς να αλλοιωθεί από τη μετέπειτα καθιερωθείσα, αρχικώς με το ν.4024/2011 και εν συνεχεία με τους νόμους 4052/2012 και 4075/2012,, δυνατότητα διάθεσης μέρους του προϊόντος από την παρακράτηση της ΕΑΣ για την υλοποίηση του Προγράμματος της κατ' οίκον Φροντίδας Συνταξιούχων. [...] **63.** Πολύ ευρύτερης στόχευσης, σε σχέση με εκείνη του ν.3863/2010, ήταν η μεταρρύθμιση στην οποία απέβλεπε ο ν.4387/2016, που τέθηκε σε ισχύ ενόσω η ΕΑΣ εξακολουθούσε να παρακρατείται προς τον σκοπό της κάλυψης των τρεχόντων ελλειμμάτων των ΦΚΑ και , [...] προέβλεπε αφενός την ίδρυση ενιαίου, για όλους κατ' αρχήν τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους, συνταξιοδοτικού φορέα, του ΕΦΚΑ, στον οποίον αυτοδικαίως εντάχθηκαν από 1.1.2017 οι επιμέρους Φ.Κ.Α., με το σύνολο των προσόδων και των αποθεματικών τους , και περιήλθαν οι συνταξιοδοτικές αρμοδιότητες ου Δημοσίου, αφετέρου τέθηκαν ενιαίοι κανόνες για τη χρηματοδότηση της εθνικής σύνταξης απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό, τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης, καθώς και την εγγυητική ευθύνη του Δημοσίου για το σύνολο των απονεμόμενων από το νέο φορέα συνταξιοδοτικών παροχών. Επέφερε δε τόσο δομικές αλλαγές, ώστε το Ελεγκτικό Συνέδριο, στη γνωμοδότησή του επί της πρότασης των

ρυθμίσεων του ν. 4670/2020, να υιοθετήσει την εκδοχή της εισαγωγής, με τον ν.4387/2016, όπως οι κατ' ιδίαν ρυθμίσεις του αποσαφηνίστηκαν με τον επιγενόμενο νόμο, συστήματος «δημόσιας ασφάλισης», το οποίο, ενσωματώνοντας στοιχεία κοινωνικής και κρατικής ασφάλισης, υπερβαίνει την παραδοσιακή μεταξύ του διάκριση, όπως την είχε υπόψη του ο συνταγματικός νομοθέτης το 1975 και αποτυπώνεται στα άρθρα 22 παρ. 5 και 73 παρ. 2 και 3, 80 παρ. 1 και 98 παρ. 1 περιπτ. δ' και σ' του Συντάγματος (βλ. πρακτικά 1^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2020 Ολ.Ελ.Συν.) [...] 64. Όπως ορθώς, κατά τούτο, επισημαίνεται με την παραπεμπτική .../2019 απόφαση του II Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, για την απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα που υποβλήθηκε στην Ολομέλεια, δεν αρκεί η κατάφαση της συμφωνίας προς το Σύνταγμα του πλέγματος των ρυθμίσεων του ν. 4387/2016 για την ένταξη των δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, εν ενεργεία και συνταξιούχων, στον ΕΦΚΑ. Ζητούμενο δε είναι αν, καθόσον, άλλωστε, σύμφωνα με το άρθρο 14 του νόμου αυτού, οι ήδη απονεμηθείσες κατά την έναρξη ισχύος του, συντάξεις συνεχίζουν, έως τις 31.12.2018, να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί στις 31.12.2014, συμπεριλαμβανομένης, δηλαδή της παρακράτησης της ΕΑΣ, εξακολουθούν, και μετά την τη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση του ν. 4387/2016, να υφίστανται οι λόγοι για τους οποίους αρχικώς κρίθηκε από το νομοθέτη αναγκαία η επιβολή της Εισφοράς, ιδίως, εν όψει των προβλέψεων για τη βιωσιμότητα του νέου συνταξιοδοτικού συστήματος και την κάλυψη των ελλειμμάτων του, όπως προκύπτουν από την αιτιολογική έκθεση και τις συνοδευτικές μελέτες του εν λόγω νόμου, καθώς και εάν η επιβάρυνση με την ΕΑΣ των συνταξιούχων δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, για το χρονικό διάστημα από την υπαγωγή τους στον ΕΦΚΑ έως τις 31.12.2018, ενσωματώνεται συνεκτικά με τις λοιπές ρυθμίσεις του ν. 4387/2016 και τεκμηριώνεται, ως προς την προσφορότητα και αναγκαιότητά της, για τη μεσοπρόθεσμη κάλυψη των ελλειμμάτων του συνταξιοδοτικού κεφαλαίου. [...] 72. [...] η ορολογία της οποίας έγινε χρήση στην προαναφερόμενη απόφαση του Τμήματος, που παραπέμπει στη συμπερίληψη εντός της ευρύτερης κατηγορίας των Συνταξιοδοτικών Αποθεματικών (PublicPensionReserveFunds), αφενός των Αποθεματικών Κοινωνικής Ασφάλισης, αφετέρου των Αποθεματικών Εθνικής Σύνταξης. Αν και όλα λειτουργούν ως δεξαμενές αποταμίευσης πόρων, προς τον σκοπό της μελλοντικής ενεργοποίησής τους για την προστασία διανεμητικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, όπως το ελληνικό, όπου οι εισφορές του ενεργού πληθυσμού διατίθενται για την καταβολή των συνταξιοδοτικών παροχών, από τις συνέπειες της επέλευσης ενδεχόμενων οικονομικών και δημογραφικών κινδύνων που απειλούν την μακροπρόθεσμη ευστάθειά τους, εντούτοις αντιδιαστέλλονται μεταξύ τους κατά το ότι, ενώ τα Αποθεματικά Κοινωνικής Ασφάλισης χρηματοδοτούνται, ως επί το πλείστον, από τα πλεονάσματα των εισφορών εργοδοτών και εργαζομένων, στην περίπτωση των Αποθεματικών Εθνικής Σύνταξης, είναι δημόσια έσοδα, απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό, και κοινωνικοί πόροι που τα σχηματίζουν, εξ ου και το ίδιο το Κράτος, αντί σχημάτων των κατ'ιδίαν ασφαλιστικών φορέων, επιφορτίζεται τη διαχείρισή τους. Όσον αφορά, επομένως την ελληνική έννομη τάξη, πρόκειται για θεσμούς, τα μεν, διαταμειακής αλληλεγγύης, με έρεισμα το άρθρο 22 παρ. 5 του Συντάγματος, τα δε εθνικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, με έρεισμα το άρθρο 25 παρ. 4 αυτού. [...] 73. Στην ως άνω τυπολογία, η οποία, όπως και το Τμήμα δέχθηκε, δεν

στερείται νομικών συνεπειών, σαφές καθίσταται ότι το ΑΚΑΓΕ, ως εκ της υπαγωγής του υπό άμεσο κρατικό έλεγχο και της μη ανάθεσης της διαχείρισής του στους ίδιους τους ΦΚΑ, του συνιστάμενου στη διασφάλιση των συντάξεων των νέων γενεών σκοπού του, με την επί δεκαετία από τη σύσταση του Κεφαλαίου μη δυνατότητα ενεργοποίησής του και ανάλωσης των πόρων του, καθώς και της χρηματοδότησής του απευθείας από το Κράτος και με κοινωνικούς πόρους, κατατάσσεται στα Αποθεματικά Εθνικής Σύνταξης. Μολονότι, επομένως, οι ιδρυτικές του διατάξεις έχουν συμπεριληφθεί σε νομοθέτημα με αντικείμενο τη μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, η οργάνωση και λειτουργία του ΑΚΑΓΕ σε εθνική διαγενεακή βάση, ως μόνη, άλλωστε, εφικτή, εν όψει της επανειλημμένως διαπιστωθείσας από τον νομοθέτη, στο πλαίσιο των αλληπάλληλων μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων, αδυναμίας εν συνόλω των ασφαλιστικών κοινοτήτων να σχηματίσουν οι ίδιες Αποθεματικό, ελλείψει πλεονασμάτων εισφορών που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν έναν τέτοιο σκοπό, εξ αντικείμενου αποκλείουν την ένταξή του στο πεδίο του συστήματος αυτού».

Όπως αναφέρεται στην ανωτέρω απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το ΑΚΑΓΕ κατατάσσεται στα Αποθεματικά Εθνικής Σύνταξης, με σκοπό την προστασία διανεμητικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, όπως το ελληνικό, όπου οι εισφορές του ενεργού πληθυσμού διατίθενται για την καταβολή των συνταξιοδοτικών παροχών, από τις συνέπειες της επέλευσης ενδεχόμενων οικονομικών και δημογραφικών κινδύνων, εν όψει της επανειλημμένως διαπιστωθείσας από τον νομοθέτη, στο πλαίσιο των αλληπάλληλων μεταρρυθμιστικών εγχειρημάτων, αδυναμίας εν συνόλω των ασφαλιστικών κοινοτήτων να σχηματίσουν οι ίδιες Αποθεματικό, ελλείψει πλεονασμάτων εισφορών που θα μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν έναν τέτοιο σκοπό.

Η αύξηση των συντάξεων τα τελευταία έτη, για πρώτη φορά μετά από χρόνια, οδήγησε σε ορισμένες οριακές περιπτώσεις, σε μείωση των πράγματι καταβαλλόμενων συντάξεων ως αποτέλεσμα της Ε.Α.Σ.. Συγκεκριμένα, με τον υφιστάμενο τρόπο υπολογισμού της Ε.Α.Σ., υπάρχουν συντάξεις που, μετά την ετήσια αύξηση των (μικτών) συντάξεων, μεταπίπτουν σε κατηγορία ανώτερου ορίου, με αποτέλεσμα ο δικαιούχος να λαμβάνει τελικά μικρότερο ποσό από αυτό που λάμβανε προηγουμένως, λόγω της εφαρμογής μεγαλύτερου συντελεστή.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω, με το άρθρο 14 του ν. 5162/2024, από 01.01.2025 τα όρια κάθε κατηγορίας παρακράτησης της ΕΑΣ θα αναπροσαρμόζονται ετησίως με βάση τον συντελεστή αύξησης των συντάξεων. Με τη νέα ρύθμιση όσο θα αυξάνεται η σύνταξη κατ' έτος, αντίστοιχα θα αυξάνεται και το κατώφλι κάθε κατηγορίας της Ε.Α.Σ., με αποτέλεσμα την προστασία του εισοδήματος του συνταξιούχου.

1Γ. Επιστροφή ποσών από περικοπές συντάξεων.

Με τις διατάξεις του άρθρου 33 του ν.4734/2020 (Α' 196), στο πλαίσιο συμμόρφωσης της Διοίκησης με τις αριθ. 1439-1443/2020 αποφάσεις του ΣτΕ, προβλέφθηκε για τους συνταξιούχους του δημόσιου τομέα, τους συνταξιούχους υπαλλήλους των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους

υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς και τους συνταξιούχους υπαλλήλους του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276), η επιστροφή αναδρομικά ποσών τα οποία αντιστοιχούν σε περικοπές και μειώσεις κύριων συντάξεων των ανωτέρω κατηγοριών συνταξιούχων, οι οποίες επιβλήθηκαν κατ' εφαρμογή της υποπαρ. Β3 της παρ. Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222) κατά το χρονικό διάστημα 6/2015 έως 5/2016.

Για την υλοποίηση των ανωτέρω προβλέψεων εκδόθηκε η α.π. Φ.11321/37311/1610/13.10.2020 ΚΥΑ (4536 Β) με την οποία εξειδικεύτηκε ο τρόπος επιστροφής των ποσών μειώσεων συντάξεων του δημόσιου τομέα. Στην εν λόγω ΚΥΑ προβλέπεται ρητά πως κατά την καταβολή των σχετικών ποσών δεν διενεργείται παρακράτηση φόρου, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4172/2013 (Α' 167), ούτε και παρακράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 43Α του ν. 4172/2013 (Α' 167). Επίσης, με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4575/2018 (Α' 192), προβλέφθηκε η καταβολή εφάπαξ χρηματικού ποσού στους συνταξιούχους τέως στρατιωτικούς, που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της μηνιαίας σύνταξης που θα δικαιούνταν να λάβουν, εάν δεν είχαν μεσολαβήσει οι μισθολογικές διατάξεις του ν. 4093/2012 και αυτής που πράγματι τους κατεβλήθηκατ' εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο π.δ. 169/2007 (Α' 210). Το χρηματικό αυτό ποσό υπολογίζεται με αναφορά στο χρονικό διάστημα από 1-8-2012 και μέχρι το χρονικό σημείο υπαγωγής τους στις διατάξεις του ν. 4387/ 2016.

Το ως άνω ποσό, σύμφωνα με την αριθ. 170285/0092/5-12-2018 (Β' 5503) κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομικών, προκύπτει μετά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 11 του ν. 3865/2010 (Α'120), της παρ. 15 του άρθρου 2 του ν. 4002/2011 (Α' 180), της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 (ΦΕΚ Α'226), του άρθρου 1 του ν. 4051/2012 (Α' 40) και της Υποπ. Β3 της Παρ.Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 που προβλέπουν μειώσεις επί των συντάξεων κλιμακωτά ανάλογα με το ύψος αυτών, αλλά και εξαιρέσεις επί των εν λόγω μειώσεων σε επιμέρους κατηγορίες (π.χ. ύπαρξη ποσοστού ανικανότητας στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους, τυχόν ανάπηρος σύζυγος ή τέκνο, αυτεπάγγελτη αποστρατεία, έτη υπηρεσίας κ.λ.π.).

Επισημαίνεται ακόμη ότι οι συντάξεις των συνταξιούχων στρατιωτικών αναπροσαρμόστηκαν, σε εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 31 και 32 της υποπ.1 της Παρ. Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, την 1-1-2013 αναδρομικά από 1-8-2012. Κατά συνέπεια δεν έχουν παρακρατηθεί σχετικά ποσά συντάξεων για το χρονικό διάστημα από 1-8-2012 έως σήμερα, τα οποία δεν συνάδουν με τα καταβληθέντα βάσει του ν.4575/2018.

Τέλος, βάσει των διατάξεων των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 86 του ν. 4307/2014 (Α' 246), οι συντάξεις των συνταξιούχων στρατιωτικών αναπροσαρμόστηκαν την 1-1-2015, αναδρομικά από 1-8-2012 και καταβλήθηκαν οι διαφορές σύνταξης που προέκυψαν λόγω της αναπροσαρμογής βάσει των προαναφερθεισών διατάξεων του ν.4093/2012.

2. Συντάξεις λόγω θανάτου.

Οι συντάξεις λόγω θανάτου διέπονται από το νομοθετικό πλαίσιο που ισχύει κατά την ημερομηνία θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου. Πιο συγκεκριμένα, για θανάτους οι οποίοι έχουν επέλθει από τις 13.05.2016 εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 12 του ν.4387/2016. Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 12 του ν.4387/2016, όπως ισχύει, η σύνταξη λόγω θανάτου καταβάλλεται στον δικαιούχο επιζώντα από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα του ασφαλισμένου / συνταξιούχου. Το ποσό της σύνταξης λόγω θανάτου ανέρχεται στο 70% της σύνταξης του θανόντος. Μετά την άροδο της τριετίας, το ανωτέρω ποσοστό περικόπτεται στο μισό εάν ο δικαιούχος επιζών εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή. Η περικοπή αυτή δεν χωρεί όταν ο επιζών σύζυγος κατά την ημερομηνία θανάτου είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά με ποσοστό άνω του 67%. Στην περίπτωση αυτή εξακολουθεί να λαμβάνει το 70% της σύνταξης λόγω θανάτου για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η αναπηρία του, ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων.

Στις περιπτώσεις που στις συντάξεις λόγω θανάτου δεν έγινε η περικοπή μετά την παρέλευση της πρώτης 3ετίας από το θάνατο, σύμφωνα με το άρθρο 84 του ν.4826/2021, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα παρακρατούνται από τα ποσά των συντάξεων που θα καταβληθούν τους επόμενους μήνες σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις, μέχρι την πλήρη και ολοσχερή εξόφλησή τους.

Κάθε μία από τις ανωτέρω μηνιαίες δόσεις, δε μπορεί να υπερβαίνει το ένα δέκατο (1/10) του ακαθάριστου ποσού της μηνιαίας σύνταξης για συντάξεις μέχρι του ποσού των χιλίων (1000) ευρώ και το ένα έκτο (1/6) του ακαθάριστου ποσού της μηνιαίας σύνταξης κατά το μέρος της που τυχόν υπερβαίνει το ποσό των χιλίων (1000) ευρώ. Το ποσό της μηνιαίας σύνταξης δε μπορεί να υπολείπεται του ποσού των πενήντα (50) ευρώ. Σε περίπτωση παύσης καταβολής της σύνταξης, προ της ολοσχερούς εξόφλησης του αχρεώστητου ποσού, τυχόν υπόλοιπο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.

Η ανωτέρω νομοθετική ρύθμιση υιοθετήθηκε για την ευμενέστερη αντιμετώπιση των συνταξιούχων λόγω θανάτου κατά την αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθεισών παροχών. Πρακτικά, για κύριες συντάξεις μέχρι 500€ παρακρατούνται μέχρις εξοφλήσεως 50€ μηνιαίως, ανεξαρτήτως του ύψους της οφειλής, ενώ για συντάξεις μέχρι 1000€, παρακρατούνται κατ' ανώτατο όριο 100€ μηνιαίως.

Σημειώνεται ότι η παρ. 4 του άρθρου 12 του ν. 4387/2016 για την περικοπή των συντάξεων χρείας μετά την παρέλευση τριετίας όταν ο δικαιούχος επιζών σύζυγος εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή δεν έχει εφαρμοστεί σε όλες τις κατηγορίες συνταξιούχων μέχρι στιγμής, εξαιτίας προβλημάτων με το απαραίτητο λογισμικό, το οποίο, σύμφωνα με ενημέρωση από τον e-ΕΦΚΑ, πλέον βρίσκεται σε στάδιο ολοκλήρωσης των τελικών ελέγχων λειτουργίας. Όσον αφορά σε οφειλόμενα ποσά, εξετάζονται διάφορα σενάρια, κατόπιν συνεκτίμησης όλων των παραμέτρων για την εξεύρεση της προσφορότερης λύσης.

Τέλος, επισημαίνεται η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης του νομοθετικού πλαισίου για το σύνολο των συνταξιούχων, συμπεριλαμβανομένων των συνταξιούχων λόγω θανάτου.

3. Επικουρικές συντάξεις λόγω θανάτου.

Με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 4578/2018 ρυθμίστηκε η έναρξη και λήξη του δικαιώματος σύνταξης στο πρώην Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών (ΕΤΕΑΕΠ)- σήμερα Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης του e-ΕΦΚΑ -κατ' αναλογία των προβλεπόμενων στο άρθρο 1 του ν. 4554/2018 (Α'130) για τις κύριες συντάξεις από τον e-ΕΦΚΑ.

Ειδικότερα, με την παρ.2 προβλέπεται ότι, κατ' εξαίρεση, η καταβολή της επικουρικής σύνταξης λόγω γήρατος, θανάτου ή αναπηρίας από το ΕΤΕΑΕΠ αρχίζει από την ημερομηνία έναρξης καταβολής της κύριας σύνταξης, εφόσον κατά την ημερομηνία αυτή πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση επικουρικής σύνταξης και η αίτηση υποβληθεί μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης για την απονομή της κύριας σύνταξης.

Με την υπ' αριθμ. Φ80020/οικ.63808/Δ16.1530/28-05-2019 (ΑΔΑ: 6ΦΑΕ465Θ1Ω-3ΤΘ) εγκύκλιο, δόθηκαν περαιτέρω διευκρινήσεις για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης και μεταξύ άλλων ορίζεται ότι και η επικουρική σύνταξη λόγω θανάτου ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, βάσει της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4554/2018 καταβάλλεται από την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται της ημερομηνίας του θανάτου και δεν μπορεί να ανατρέξει σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα (1) έτος πριν από το τέλος του μήνα που υποβάλλεται η αίτηση συνταξιοδότησης, εφόσον βέβαια συντρέχει κατά την ως άνω ημερομηνία και η προηγούμενη συνταξιοδότηση για την αυτή αιτία από το φορέα κύριας ασφάλισης.

Σκοπός θέσπισης της διάταξης του άρθρου 8 του ν.4578/2018 ήταν α) η ενιαία και κοινή αντιμετώπιση ως προς το θέμα αυτό, όλων των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του πρώην ΕΤΕΑΕΠ, (παρόλο που για την πλειοψηφία των ασφαλισμένων εφαρμόζοταν ήδη η διάταξη αυτή, βάσει των καταστατικών διατάξεων του πρώην ΕΤΕΑΜ και πρώην ΤΕΑΔΥ) δεδομένου ότι μέχρι την θέσπισή της, είχαν εφαρμογή οι καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων πρώην φορέων, με αποτέλεσμα, να ισχύουν διαφορετικές ημερομηνίες για την έναρξη και λήξη του δικαιώματος επικουρικής σύνταξης και β) η προστασία των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του πρώην Φορέα, οι οποίοι, λόγω άγνοιας ή ελλιπούς πληροφόρησης, δεν υπέβαλαν ταυτόχρονα με την αίτηση για κύρια σύνταξη και αίτηση για επικουρική σύνταξη, αν και πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις.

4. Δώρα Χριστουγέννων, Πάσχα και επίδομα αδείας συνταξιούχων.

Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών ορίων και δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν βάσει του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013 – 2016, με την υποπαρ. 4 της παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 προβλέφθηκε η κατάργηση από 1.1.2013 των επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, καθώς και του επιδόματος αδείας που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν.

2592/1998 και του άρθρου μόνου του ν. 3847/2010 για τους συνταξιούχους του Δημοσίου. Αντίστοιχα, με την παρ. 3 της υποπαρ. 6 της παρ. ΙΑ του ίδιου άρθρου και νόμου, προβλέφθηκε η κατάργηση από την ως άνω ημερομηνία των επιδομάτων και δώρων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδείας, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη νόμου ή κανονιστική πράξη ή καταστατική διάταξη για τους συνταξιούχους και βοηθηματούχους όλων των φορέων και τομέων κύριας και επικουρικής ασφάλισης αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, καθώς και του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ) και της Τράπεζας της Ελλάδος.

Με τις διατάξεις του άρθρου 120 του ν. 4611/2019 (Α' 73) προβλέφθηκε η χορήγηση 13ης σύνταξης στους δικαιούχους κύριας σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου, στους δικαιούχους προσυνταξιοδοτικής παροχής και στους δικαιούχους επιδομάτων σύνταξης με αιτία την αναπηρία, το ύψος της οποίας καθοριζόταν με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Το παραπάνω θεσμικό πλαίσιο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 47 του ν. 4670/2020 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 74 του ν. 4837/2021, και προβλέφθηκε η εγγραφή από 1.1.2020 δαπάνης ύψους 0,5% του ΑΕΠ στον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό, από την οποία καλύπτεται η δαπάνη που δημιουργείται ετησίως σε εφαρμογή των αριθ. 1890/2019 και 1891/2019 αποφάσεων της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας και τυχόν πλεόνασμα μεταφέρεται στον e-ΕΦΚΑ προκειμένου να καλυφθούν παροχές πρόνοιας και υγείας και δαπάνες κοινωνικής ασφάλισης. Η δαπάνη των πολιτικών αυτών χρηματοδοτείται από τον κρατικό προϋπολογισμό και οι σχετικές πιστώσεις εγγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Σημειώνεται ότι η κατάργηση του άρθρου 120 του ν.4611/2019, της οποίας το ετήσιο κόστος εκτιμήθηκε στο 0,5% του ΑΕΠ, κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να είναι δυνατή η κάλυψη του κόστους νέων πολιτικών, όπως η άρση των περικοπών στις επικουρικές συντάξεις, η αύξηση των κύριων συντάξεων λόγω των νέων αυξημένων ποσοστών αναπλήρωσης του ν. 4670/2020, καθώς και η χρηματοδότηση πολιτικών πρόνοιας, κοινωνικής αλληλεγγύης και υγείας. Στο πλαίσιο στήριξης των συνταξιούχων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης έχει προχωρήσει στις κάτωθι ενέργειες:

- Με τα άρθρα 25 και 26 του ν. 4865/2021 χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε ευάλωτους συνταξιούχους τα Χριστούγεννα του 2021 καθώς και προσαύξηση των προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία και σε ανασφάλιστους υπερήλικες.

- Με τα άρθρα πεντηκοστό τρίτο και πεντηκοστό τέταρτο του ν. 4917/2022 χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε ευάλωτους συνταξιούχους το Πάσχα του 2022, και έκτακτη προσαύξηση προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, σε ανασφάλιστους υπερήλικες και σε δικαιούχους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και του επιδόματος παιδιού.

- Με τα άρθρα 3 και 4 του ν. 4997/2022 χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους τα Χριστούγεννα του 2022 και έκτακτη προσαύξηση

προνοιακών παροχών σε χρήμα σε άτομα με αναπηρία, σε ανασφάλιστους υπερήλικες και σε δικαιούχους του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος και του επιδόματος παιδιού.

- Με το άρθρο 80 ν. 5036/2023 χορηγήθηκε έκτακτη οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους το Πάσχα 2023.

- Με το άρθρο 118 του ν. 5072/2023 χορηγήθηκε επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης σε ευάλωτα νοικοκυρια συνταξιούχων και δικαιούχων προνοιακών επιδομάτων, καθώς και σε άτομα με αναπηρία τα Χριστούγεννα του 2023.

- Με το άρθρα 123 ν. 5078/2023 χορηγήθηκε έκτακτη εφάπαξ οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ για τα Χριστούγεννα 2023, για τους οποίους δεν χορηγήθηκε αύξηση της σύνταξης λόγω προσωπικής διαφοράς.

- Με τα άρθρα 17 και 18 του ν. 5162/2024 θα χορηγηθεί έκτακτη εφάπαξ οικονομική ενίσχυση σε συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ για τα Χριστούγεννα 2024, για τους οποίους δεν χορηγήθηκε αύξηση της σύνταξης λόγω προσωπικής διαφοράς, καθώς και επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης σε ευάλωτα νοικοκυριά και άτομα με αναπηρία.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης έχει λάβει σειρά στοχευμένων μέτρων για τη στήριξη των συνταξιούχων, ιδίως των χαμηλοσυνταξιούχων, παραμένοντας συνεπές προς τη δέσμευση της Κυβέρνησης ότι τα θετικά δημοσιονομικά αποτελέσματα που επιτυγχάνονται καθ' υπέρβαση των στόχων θα επιστρέφουν ως όφελος στην κοινωνία.

5. Επιστροφή αναδρομικών ποσών των κύριων συντάξεων λόγω κατάργησης, με αναδρομική ισχύ, των μειώσεων του ν.4093/2012 επί των μερισμάτων που καταβάλλονται από τα μετοχικά ταμεία.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της Υποπ. Β3 της Παρ. Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, η μηνιαία σύνταξη ή το άθροισμα των μηνιαίων συντάξεων και μερισμάτων των συνταξιούχων του Δημοσίου που ξεπερνούν τα 1.000 ευρώ και καταβάλλονται από οποιαδήποτε πηγή και για οποιαδήποτε αιτία, μειώνεται ποσοστιαία και κλιμακωτά (ενδεικτικά, από 1.000,01 ευρώ και μέχρι 1.500,00 ευρώ μείωση κατά ποσοστό 5%, ενώ το ποσό που εναπομένει δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.000,01 ευρώ, από 1.500,01 ευρώ έως και 2.000,00 ευρώ μείωση κατά ποσοστό 10%, ενώ το εναπομείναν ποσό δεν μπορεί να υπολείπεται των 1.425,01 ευρώ, και ούτω καθεξής).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του ν. 5018/2023, από την 1.1.2021 καταργούνται οι μειώσεις που επιβάλλονται, σύμφωνα με την ως άνω ρύθμιση, στα μερίσματα και στην οικονομική ενίσχυση που καταβάλλουν στους μερισματούχους τους τα Μετοχικά Ταμεία Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας και οι Ειδικοί Κλάδοι Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας. Βάσει της προαναφερθείσας κατάργησης, ορισμένοι από τους συνταξιούχους των ανωτέρω κατηγοριών μεταπίπτουν σε χαμηλότερη κλίμακα παρακράτησης του ποσού της σύνταξης (υποπαρ. Β3 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012) και, ως εκ τούτου,

υφίστανται μικρότερη ποσοστιαία μείωση επί του ποσού της κύριας σύνταξης που λαμβάνουν.

Σημειώνεται πως η ανωτέρω κατάργηση της μείωσης που είχε επιβληθεί επί των μερισμάτων που καταβάλλονται από τα μετοχικά ταμεία δεν επηρεάζει τον επανυπολογισμό, βάσει των νόμων 4387/2016 και ν. 4670/2020, των κύριων συντάξεων των ενδιαφερόμενων προσώπων. Σημειώνεται ακόμη ότι, σύμφωνα με το α.π. 534434/31.10.2023 έγγραφο της Γενικής Δ/σης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του e-ΕΦΚΑ, έχει δοθεί από 10.10.2023 εντολή στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης να προβεί σε εκ νέου υπολογισμό των περικοπών του ν.4093/2012 και να γίνει εκκαθάριση και απόδοση των δικαιούμενων αναδρομικών στους ενδιαφερόμενους.

Λαμβανομένου υπόψη ότι η κατάργηση της περικοπής επί των μερισμάτων που καταβάλλονται από τα Μετοχικά Ταμεία ισχύει αναδρομικά από 1.1.2021, υφίσταται ανάγκη εκκαθάρισης και καταβολής αναδρομικών ποσών στους συνταξιούχους που καταλαμβάνονται από τη διάταξη αυτή. Ως εκ τούτου, απαιτείται εκ νέου υπολογισμός των περικοπών του ν.4093/2012 από 1.1.2021 και μετά, επί του αθροίσματος των καταβαλλόμενων συντάξεων στο οποίο δεν θα περιλαμβάνονται ποσά μερίσματος και απόδοση στους ενδιαφερόμενους των αναδρομικών ποσών που προκύπτουν. Δεδομένου όμως ότι, αφενός η ως άνω διαδικασία είναι σύνθετη και εξαρτώμενη από το ύψος των μερισμάτων και αφετέρου ότι αυτή αφορά άνω των 45.000 δικαιούχους, οι υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ, σε συνεργασία με την ανάδοχο εταιρεία, έχουν προβεί σε ενέργειες για τη δημιουργία μηχανογραφικής εφαρμογής προκειμένου να αντιμετωπιστεί το θέμα αυτό.

7-8. Α) Αίτημα για επαναφορά των διατάξεων της παρ. 3 άρθρου 42 του π.δ 169/2007, σύμφωνα με τις οποίες η σύνταξη των μόνιμων ανθυπασιστών και οπλιτών των Ένοπλων Δυνάμεων, της Χωροφυλακής και του Λιμενικού Σώματος και της Αστυνομίας Πόλεων προσαυξάνεται κατά 3/35 του μηνιαίου συντάξιμου μισθού τους, εφόσον έχουν συμπληρώσει 20ετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία και Β) αίτημα περί υπολογισμού της ανταποδοτικής σύνταξης του συνόλου των ευδοκίμως τερματισάντων τη σταδιοδρομία τους με ποσοστό αναπλήρωσης που αντιστοιχεί σε 40 έτη συντάξιμης υπηρεσίας, ανεξαρτήτως των ετών που είχαν πράγματι συμπληρώσει.

Με την ψήφιση του ν.4387/2016, θεσπίστηκε από 13.5.2016 νέος τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που καταβάλλονται από τον e-ΕΦΚΑ. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4387/2016 όπως ισχύει, το ύψος της ανταποδοτικής σύνταξης των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου, προκύπτει με βάση τις συντάξιμες αποδοχές του ασφαλισμένου, τον χρόνο ασφάλισης, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 και τα κατ' έτος ποσοστά αναπλήρωσης των πινάκων 1 και 2 της παραγράφου 5 του άρθρου 8 αυτού, υπολογιζόμενα επί των συντάξιμων αποδοχών.

Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους λαμβάνονται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το

πηλίκιο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών διά του συνολικού χρόνου ασφάλισής του. Ως σύνολο μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος νοείται το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 4387/2016, Ως χρόνος ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 θεωρείται ο πραγματικός χρόνος ασφάλισης, ο λογιζόμενος στο διπλάσιο χρόνος συντάξιμης υπηρεσίας των υπαλλήλων-λειτουργών του Δημοσίου και των στρατιωτικών, καθώς και οι αναγνωριζόμενοι πλασματικοί χρόνοι ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, όπως αυτές ίσχυαν κατά την 13.5.2016, ο χρόνος ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε στους εντασσόμενους στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς και κλάδους, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που αναγνωρίστηκε και εξαγοράστηκε ή συνεχίζεται η εξαγορά του, καθώς και ο χρόνος που έχει προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία και ο χρόνος προαιρετικής ασφάλισης του άρθρου 18 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει.

Βάσει των ανωτέρω, ο χρόνος ασφάλισης που λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του ποσού της σύνταξης προκύπτει από τα ασφαλιστικά δεδομένα κάθε ασφαλισμένου και βάσει της ισχύουσας ανά περίπτωση νομοθεσίας. Σημειώνεται ότι ο ανωτέρω τρόπος υπολογισμού των συντάξεων, καθώς και επανυπολογισμού των ήδη καταβαλλόμενων την 12.5.2016 συντάξεων είναι ενιαίος και εφαρμόζεται σε όλους τους ασφαλισμένους και συνταξιούχους του e-ΕΦΚΑ αντίστοιχα, ενώ δεν είναι δυνατή η εφαρμογή προΐσχυουσών του ν.4387/2016 ρυθμίσεων.

9. Μάχιμη πενταετία.

Με τις διατάξεις του άρθρου 23 του ν. 4997/2022, τροποποιήθηκε η παρ. 5 του άρθρου 40 του π.δ. 169/2007 καθώς και η παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 3865/2010, που αφορούν στις υπηρεσίες των στρατιωτικών που υπολογίζονται στο διπλάσιο. Με τη νέα ρύθμιση, διευρύνονται οι υπηρεσίες που μπορούν να υπολογιστούν ως διπλάσιες, μεταβάλλοντας την έννοια της «μάχιμης πενταετίας» και παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα να υπολογιστεί στο διπλάσιο οποιοδήποτε χρονικό διάστημα, όπου κι αν υπηρετεί ή υπηρέτησε ο στρατιωτικός. Επίσης διευρύνθηκαν τα πρόσωπα που μπορούν να αναγνωρίζουν αυτές, καθώς τη δυνατότητα αυτή έχουν πλέον και οι ασφαλισμένοι των πρ. φορέων κύριας ασφάλισης, ενταχθέντων στον e-ΕΦΚΑ, ήτοι του πρ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ή πρ. ΕΤΑΑ.

Σημειώνεται ότι στις ανωτέρω ρυθμίσεις υπάγονται και τα στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και του Λιμενικού Σώματος. Ο χρόνος υπηρεσίας των πέντε (5) ετών, για τα πρόσωπα αυτά, αναγνωρίζεται ως συντάξιμος με την καταβολή του συνόλου των ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένου και εργοδότη, από τους ίδιους και οι εισφορές υπολογίζονται επί της αποζημίωσης που λαμβάνουν για εργασία πέραν του πενήτηρου. Επισημαίνουμε δε, ότι με τις οδηγίες που έχουν παρασχεθεί με την εγκύκλιο Φ10042/οικ.13567/329/8.06.2018 (ΑΔΑ:7ΑΛ2465Θ1Ω-Α46) ορίστηκε ότι κατά τον υπολογισμό της ανταποδοτικής σύνταξης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, ο αναγνωριζόμενος στο διπλάσιο χρόνος των ανωτέρω προσώπων, συνυπολογίζεται

με τον λοιπό χρόνο ασφάλισης μόνο για τον καθορισμό του ποσοστού αναπλήρωσης, και δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον υπολογισμό του μέσου όρου των συντάξιμων αποδοχών από το 2002 έως και την υποβολή της αίτησης.

Σε κάθε περίπτωση, επιπλέον του ανωτέρω διπλάσιου χρόνου, ο χρόνος ειδικών κατηγοριών στρατιωτικών, όπως αυτοί που προσδιορίζονται στις παρ. 9 και 11 του άρθρου 41 του π.δ. 169/2007 (αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας που υπηρετεί σε αστυνομικές υπηρεσίες με αποστολή την επισήμανση, την περισυλλογή, την εξουδετέρωση και τη διενέργεια των αναγκαίων εργασιών για την καταστροφή εκρηκτικών μηχανισμών και αυτοσχέδιων βομβών), λογίζεται διπλάσιος υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται ρητώς στην εν λόγω διάταξη (λ.χ. εφόσον κάθε εξάμηνο συμπληρώνουν τριάντα ώρες εργασίας μέσα σε ναρκοπέδια ή ύποπτους χώρους).

10. Ηλικιακά όρια των δικαιούχων για την καταβολή του μερίσματος, σε περίπτωση θανάτου μετόχου ή μερισματούχου του ΜΤΠΥ.

Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης έχει προχωρήσει σε σειρά μεταρρυθμίσεων ως προς τις προϋποθέσεις θεμελίωσης και καταβολής μερισμάτων, ιδίως στους δικαιούχους σε περίπτωση θανάτου μετόχου ή μερισματούχου του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.).

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 40 του ν.4670/2020 τροποποιήθηκε το άρθρο 48 του ν.4387/2016 που αφορά στο Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων (Μ.Τ.Π.Υ.). Ειδικότερα, ήρθη το ηλικιακό όριο των 52 ετών που ίσχυε για την επαναχορήγηση στον/στην χήρο/α του μερίσματος, με συνέπεια το μέρισμα να επαναχορηγείται στο 67ο έτος της ηλικίας του χήρου/ας, ανεξάρτητα από την ηλικία του/της κατά την ημερομηνία θανάτου του μετόχου. Ως εκ τούτου στις περιπτώσεις που ο χήρος/α κατά την ημερομηνία θανάτου είναι μικρότερος/η από 55 ετών το μέρισμα χορηγείται για τρία έτη και στη συνέχεια αναστέλλεται και επαναχορηγείται στο 67ο έτος του/της. Επιπλέον, επαναχορηγήθηκε το μέρισμα σε όσα πρόσωπα κατά την έναρξη εφαρμογής του νόμου (28.2.2020) βρίσκονταν στο 67ο έτος της ηλικίας τους και άνω, για τα οποία σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 44, όπως είχε τροποποιηθεί με τις διατάξεις του άρθρου 48 του ν.4387/2016, είχε διακοπεί η χορήγηση του μερίσματος. Τέλος, προβλέφθηκε ο περιορισμός των προσώπων που δικαιούνται μέρισμα. Συγκεκριμένα, κατά το προϊσχύσαν καθεστώς ο κύκλος των δικαιούχων ήταν ιδιαίτερα ευρύς, γεγονός το οποίο επιβάρυνε τη βιωσιμότητα του Ταμείου και δεν δικαιολογείται για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης.

Οποιαδήποτε τροποποίηση των προϋποθέσεων θεμελίωσης και καταβολής μερίσματος από το Μ.Τ.Π.Υ. πραγματοποιείται κατόπιν εμπεριστατωμένης μελέτης των οικονομικών επιπτώσεων, με γνώμονα τη βιωσιμότητα του Ταμείου.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΛΟΓΛΟΥ**